

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР «РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

15 жовтня 2014 р. в м. Харкові, у Національній академії правових наук України відбувся науково-практичний семінар за темою «Реформування законодавства у сфері судово-експертної діяльності».

Семінар організовано Департаментом судової роботи та експертного забезпечення правосуддя Міністерства юстиції України спільно з Харківським науково-дослідним інститутом судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса та Національною академією правових наук України.

У семінарі взяли участь представники Міністерства юстиції України, Харківського НДІ судових експертиз, Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, прокуратури Харківської області, Управління Служби безпеки України в Харківській області, Головного управління МВС України в Харківській області, Головного управління юстиції в Харківській області, апеляційного суду Харківської області, Головного управління ДСНС України в Харківській області, Господарського суду Харківської області, Харківського окружного адміністративного суду, Харківського апеляційного адміністративного суду, Харківської обласної колегії адвокатів, Донецької колегії адвокатів, Національної академії правових наук України, Харківського національного університету внутрішніх справ, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківського національного університету міського господарства, Харківської обласної організації союзу юристів України, Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса, Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при ГУ МВС України в Харківській області, Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, Харківського

Президія семінару

регіонального відділення Всеукраїнської організації судових експертів «Союз експертів України», громадської ради при Харківській обласній державній адміністрації, громадської організації «Інвалід», а також судові експерти, представники громадськості та засобів масової інформації, адвокати, практикуючі юристи, студенти тощо.

З вітальним словом до учасників семінару звернувся перший віце-президент Національної академії правових наук України, академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор **О. Петришин**, який побажав організаторам і учасникам науково-практичного семінару плідної праці, творчих успіхів, наукових досягнень у галузі криміналістики та судової експертизи.

Після відкриття семінару з доповіддю на тему «Реформування законодавства у сфері судово-експертної діяльності» виступив модератор заходу заступник директора Департаменту – начальник відділу організаційного і нормативно-правового забезпечення Департаменту судової роботи та експертного забезпечення правосуддя **Г. Пампуха**. Він зазначив, що Україна зараз переживає надзвичайно складні часи, а це ставить перед нашим суспільством нові, найскладніші питання. Напрямки діяльності Міністерства юстиції України є одними із найвагоміших засобів забезпечення захисту конституційних прав і свобод громадян та юридичних осіб, усунення порушень чинного законодавства, підвищення законності й дієвості нормативно-правових актів. Реформування системи судочинства та кримінальної юстиції неможливо без удосконалення нормативно-правового забезпечення судово-експертної діяльності.

Виступ Г. Пампухи

Аналізуючи стан судово-експертної діяльності в Україні, можна констатувати, що останніми роками відбулися позитивні зміни, у першу чергу в її правовому регулюванні. Одним із позитивних нововведень є те, що після прийняття в 1994 р. основоположного нормативно-правового акта – Закону

України «Про судову експертизу» на його основі Кабінетом Міністрів України та Міністерством юстиції України, іншими міністерствами й відомствами було прийнято низку нормативно-правових актів, які розвивають і деталізують положення зазначеного Закону. Практика застосування цього Закону як основоположного правового регулятора відносин у сфері судово-експертної діяльності підтвердила його необхідність і важливість. На сьогодні переважна більшість положень Закону не втратила своєї актуальності, проте й виявила чимало проблем, розв'язання яких вимагає системного вдосконалення та уточнення нормативно-правової бази, що регулює судово-експертну діяльність, передусім шляхом внесення істотних змін і доповнень до даного Закону.

У зв'язку з цим Міністерство юстиції України за участю науково-дослідних установ судових експертиз і з урахуванням пропозицій зацікавлених міністерств та інших державних органів підготувало проект Закону України «Про судово-експертну діяльність».

У цьому проекті пропонується вдосконалити регулювання судово-експертної діяльності на законодавчому рівні з метою створення умов для належного й ефективного експертного забезпечення правосуддя. У разі прийняття зазначеного Закону буде встановлено єдині для всіх видів судочинства терміни та визначення, що використовуються в судово-експертній діяльності; забезпечено системний підхід до організації діяльності всіх суб'єктів цієї сфери; більш чітко визначено правовий статус і межі повноважень суб'єктів судово-експертної діяльності; урегульовано питання матеріального та соціального забезпечення судових експертів тощо.

Прийняття Закону також дозволить розв'язати проблеми щодо неузгодженості положень процесуального законодавства в частині проведення судових експертиз; неузгодженості актів законодавства, що регулюють діяльність окремих суб'єктів судово-експертної діяльності; диференційовано визначити межі державного контролю у сфері судово-експертної діяльності.

Запропоновані зміни та доповнення до проекту Закону покликані усунути суперечності положень чинного законодавства, підвищити професійний рівень судових експертів, забезпечити відповідну державну підтримку експертних установ і сприяти збереженню й подальшому розвитку створеного протягом багатьох років їх унікального кадрового та науково-технічного потенціалу.

На цей час відзначається постійна позитивна тенденція до розширення науково-методичної й технічної бази, освоєння та проведення нових видів судових експертиз. Однак не завжди й не в усьому розвиток експертних підрозділів відповідає завданням сьогодення – часто техніка та методи судової експертизи не відповідають ситуації, що склалася. Важливими чинниками вдосконалення науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності є комплексний підхід до підготовки наукових і експертних кадрів, оптимізація його інформаційного забезпечення, розроблення напрямків оптимізації судово-експертної діяльності шляхом удосконалення її правових, методологічних і організаційних аспектів, проведення роботи в напрямку європейської інтеграції. Тому заходи стосовно зміцнення правових, науково-

методичних засад судово-експертної діяльності створюють певні передумови для якісного вирішення завдань щодо встановлення обставин, які підлягають доказуванню в конкретних справах.

Нашим вагомим внеском у стабілізацію ситуації в країні, налагодження її життєдіяльності, формування процвітаючої економіки, забезпечення подальшого поліпшення та впевненого руху до європейських і демократичних стандартів життя має стати сумлінне виконання покладених на нас посадових обов'язків, забезпечення безумовного дотримання вимог законодавства України.

Директор Харківського НДІ судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса **А. Лозвий** виступив із доповіддю «Вирішення проблем нормативно-правового регулювання судово-експертної діяльності в проекті Закону України «Про судово-експертну діяльність». Він наголосив на необхідності прийняття такого Закону, який би дозволив зберегти систему державних спеціалізованих установ судових експертиз, у той самий час надавши можливість розвиватися напрямкам експертних досліджень, за якими можуть працювати приватні судові експерти, тобто такі, що не працюють у державних спеціалізованих установах, а на самостійній основі здійснюють судово-експертну діяльність.

Завідувач кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України **В. Шенітько** виступив із доповіддю «Сучасні проблеми застосування спеціальних знань у кримінальному судочинстві», у якій окреслив основні проблеми та запропонував новітні підходи до вирішення питань експертного забезпечення правосуддя у кримінальному процесі. Так, доповідач наголосив на відсутності єдиних підходів щодо нормативно-правової регламентації, недостатності приділення уваги інституту спеціальних знань при прийнятті в Україні нового кримінального процесуального закону, відсутності паритетності в принципі «рівності сторін судочинства», рівності їх процесуальних можливостей, що вимагає законодавчого встановлення рівності процесуальних можливостей сторін – державного обвинувачення та професійного захисту, тобто необхідності надання більше прав стороні захисту стосовно можливостей залучення судового експерта. Він зазначив також необхідність розв'язання проблеми проведення «альтернативних» експертиз, де реально виявляється «механізм змагальності» сторін у кримінальному провадженні, вирішення питання щодо обмежень, які існують зараз під час доступу сторін до методик експертних досліджень, питання про критерії визнання або невизнання певного виду експертизи криміналістичною, мінімізації впливів на судового експерта, обмеження взаємодії з учасниками процесу, забезпечення його безпеки. Вирішення цих питань сприятиме підвищенню якості діяльності органів досудового розслідування та судового розгляду, досягненню мети правосуддя.

Голова Харківської обласної колегії адвокатів, голова Ради адвокатів Харківської області, голова Харківського регіонального відділення «Спільки адвокатів України» **В. Гайворонська**, виступ якої присвячено взаємодії адвокатів з суб'єктами судово-експертної діяльності як гарантії надання якіс-

ної правової допомоги, наголосила на необхідності кореспондування норм проєктів Закону про судово-експертну діяльність і Закону про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Голова Харківського регіонального відділення Всеукраїнської організації судових експертів «Союз експертів України» **В. Куліуш** у доповіді «Роль громадських організацій у здійсненні судово-експертної діяльності» запропонував включати до колегіальних органів, які працюють при Міністерстві юстиції України, а саме Координаційної ради з проблем судової експертизи, Центральної експертно-кваліфікаційної комісії представників громадських організацій судових експертів; включати їх до складу виконавців науково-дослідницьких робіт науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України.

Учасники семінару обговорили проєкт Закону України «Про судово-експертну діяльність», проаналізували сучасний стан судової експертизи, визначили актуальні проблеми з удосконалення методичного забезпечення судово-експертної діяльності, правових і організаційних основ судово-експертної діяльності, а також здійснили обмін досвідом між ученими та практиками.

Під час семінару наголошувалося на необхідності підвищення ефективності судово-експертного забезпечення в Україні, удосконалення правового регулювання судово-експертної діяльності, проведення роботи в напрямку європейської інтеграції.

*Інформацію підготувала Л. М. Дереча,
учений секретар Харківського НДІСЕ,
кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник*

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ, ПРАВОВЫЕ И ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ПРОБЛЕМЫ НОВЫХ РОДОВ (ВИДОВ) СУДЕБНЫХ ЭКСПЕРТИЗ»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE IN KUTAFIN MOSCOW STATE LAW UNIVERSITY «METHODOLOGICAL, LEGAL AND ORGANIZATIONAL PROBLEMS NEW GENERA (SPECIES) FORENSIC EXAMINATION»

15–16 января 2014 г. в Московском государственном юридическом университете имени О. Е. Кутафина (МГЮА) состоялась Международная научно-практическая конференция «Методологические, правовые и организационные проблемы новых родов (видов) судебных экспертиз». Инициаторами и организаторами конференции выступили кафедра судебных экспертиз Университета имени О. Е. Кутафина, Ассоциация образовательных учреждений «Судебная экспертиза» (АСЭ) и Автономная некоммерческая организация «Содружество экспертов МГЮА имени О. Е. Кутафина». На